

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2025

IS-SEBA' SENA	L-ISTORJA	L-ISKEMA TAL-MARKI
---------------	-----------	--------------------

1.

1.	D B C A	4
----	---------	---

(Total: 4 marki)

2.

2.1	Bidla: illum klassi jkollha mwejjed u sigġijiet; illum tintuża t-teknoloġija diġitali; qabel kienu jiktbu fuq il-parċmina, papiru, tablets tax-xemgħa; illum żdiedu suġġetti ġodda u naqsu oħrajn li kienu mgħallma fi Żmien ir-Rumani; bidla fil-mod ta' taġġlim; illum l-edukazzjoni hija obbligatorja. Kontinwità: fil-klassi jkun hemm għalliem/a u studenti; isir taġġlim ta' suġġetti differenti.	2 2
2.2	Bidla: il-membri tas-senat Ruman kienu jintgħażlu u mhux jiġu eletti bħalma jiġri illum; illum fil-parlament jistgħu jiġu eletti nisa u rġiel waqt li fis-Senat Ruman kien ikun hemm irġiel biss. Kontinwità: fis-senat Ruman u fil-Parlament kienu u għadhom jiġu diskussi l-liġijiet u l-amministrazzjoni tal-artijiet maħkuma jew tal-pajjiż; kienu u għadhom isiru l-laqqgħat tas-senat jew tal-parlament.	2 2
2.3	Bidla: fil-bini tat-toroq kienu jintużaw skjavi u għodda tal-idejn waqt li illum jintużaw ħaddiema u magni moderni; il-wiċċ tat-toroq kien spiss isir biċ-ċangatura waqt li illum jintuża aktar it-tarmak. Kontinwità: l-użu tat-toroq kien u għadu għall-ivjaġġar u għat-trasport ta' nies u merkanzija; il-wiċċ ta' xi toroq kien u għadu jsir biċ-ċangatura.	2 2

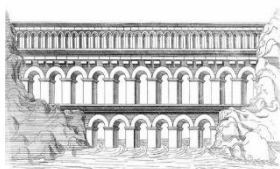
(Total: 12-il marka)

3.

3.1		
	D	2
	A	
	B	2
	E	2
	F	2
	C	2

(Total: 10 marki)

3.2

I-akwedott Ruman

I-allat Rumani

I-imperatur Ruman

Romulus u Remus

I-iskjavi

il-patrizji

(Total: 6 marki)

4.

4.1	Senatur Ruman, Ġeneral tal-armata	2
4.2	Is-Senat Ruman kien istituzzjoni politika li kellha poter fit-tmexxija ta' Ruma u l-artijiet tagħha.	3
4.3	Ġulju Ċesri ngatel minħabba l-biża' fost is-senaturi Rumani li kien ser jieħu l-poter u t-tmexxija ta' Ruma f'idejh; minħabba l-biża' li kien ser jipprova jwaqqaf il-monarkija u b'hekk is-senat Ruman jitlef il-poter.	3
4.4	Imperu	2
4.5	Sors B ma sarx fi Żmien ir-Rumani iżda ħafna żmien wara allura mhuwiex sors primarju.	2

(Total: 12-il marka)

5.

5.1	il-firxa tal-artijiet tal-Imperu Ruman; il-qasma fi tnejn tal-Imperu Ruman; l-ismijiet tal-artijiet, l-ibħra u oċean fi Żmien ir-Ruman.	2
5.2	<i>Waħda minn:</i> l-armata Rumana kienet dixxiplinata, organizzata u mħarrġa tajjeb; Ruma kellha tmexxija effiċjenti u sistema legali li tinkludi lill-popli differenti; kellha ħafna riżorsi mill-artijiet li tirbaħ, mill-kummerċ u mill-agrikoltura; il-pożizzjoni ġeografika tagħha kienet tiffaċilita l-aċċess għall-Ewropa, l-Afrika u l-Asja; kellha bosta mexxejja kapaċi; kienet avvanzata fit-teknoloġija bħal fil-bini ta' toroq, akwedotti u armi.	2
5.3	Għax Ruma kienet taħkem fuq l-artijiet kollha li jmissu mal-baħar Mediterran.	3
5.4	L-imperu Ruman tant kien vast li kien ferm diffiċli li jitmexxa b'mod effiċjenti minn ċentru wieħed ta' amministrazzjoni.	3
5.5	Kostantinopli	2

(Total: 12-il marka)

6.

Gladjaturi	a, c, e, h, j	5
Leġjunarji Rumani	b, d, f, g, i	5

(Total: 10 marki)**7.**

7.1	Melita	2
7.2	b'foss u ħitan difensivi	2
7.3.1	Kien hemm xi ftit tal-bidla. Il-Maltin saru jafu bir-religjon nisranija iżda baqgħu jaduraw l-allat pagani.	2
7.3.2	<i>Tnejn minn:</i> Il-katakombi ta' San Pawl u ta' Sant'Agata fir-Rabat Malta. Il-knisja u l-fonti tal-magħmudija ġewwa Tas-Silġ f'Marsaxlokk.	2
7.4	4 1 2 3 5	4

(Total: 12-il marka)**8.**

8.1	fil-kampanja jew ħdejn il-baħar; barra l-belt	2
8.2	a. Kien hemm vilel li kienu jintużaw għal skop agrikolu b. Kien hemm vilel li jinbnew għar-rilassament	2 2
8.3	Trapetum; magħsar taż-żebbuġ	2
8.4	Fiha kienu jgħixu familji sinjuri jew nobbli li ġieli kienu jistiednu lil nies distinti, ħbieb u politikanti. Dan kienu jagħmluh sabiex iqattgħu ħin ta' mistrieħ u divertiment kif ukoll sabiex jagħmlu ħbieb ma' nies importanti fis-soċjetà	4

(Total: 12-il marka)

9.

	L-istudenti għandhom jagħżlu u jiktbu waħda minn dawn it-temi. Għandhom juru li jafu tagħrif u kuncetti storiċi. Jeħtieġ li jkunu jafu jinterpretaw dak li huwa mitlub minnhom fit-tema u juru li jafu jesprimu lilhom infushom b'mod oġġettiv fl-istorja. L-istudenti għandhom ikunu jafu jhaddnu l-ħiliet fl-istruttura tal-kitba u fl-analiżi ta' fatti u opinjonijiet storiċi. L-użu korrett tal-lingwa huwa mistenni, iżda żbalji fl-ortografija m'għandhomx ikunu ppenalizzati.	
9.1	<i>Il-punti u l-argumenti li jistgħu jiġu ppreżentati jinkludu:</i> il-ġrajja u l-irwoli ta' Kajjus Verres li kien gvernatur ta' Sqallija fi Żmien ir-Rumani u Ċicerun, l-avukat li, f'Ruma, akkuża lil Verres b'serq mit-tempju ta' Ġuno f'Malta. Fil-kitba tagħhom l-istudenti jistgħu jargumentaw kif it-tmexxija korrotta ta' nies bħal Verres setgħet ħalliet effett ħażin fuq ix-xogħol f'Malta.	
9.2	<i>Punti u argumenti li jistgħu jiġu ppreżentati jinkludu:</i> it-twaqqif tal-belt ta' Kostantinopli mill-Imperatur Kostantinu l-Kbir; Kostantinopli tiegħu post Ruma bħala l-belt kapitali imperjali fit-330 W.K.; l-importanza tal-pożizzjoni strateġika ta' Kostantinopli fil-Bosforu u fi hdan l-Imperu Ruman tal-Lvant wara l-waqqgħa ta' Ruma fl-476 W.K.; l-importanza tagħha fil-kontroll tal-kummerċ bejn il-Lvant u l-Punent u r-rotot tas-swieq kummerċjali tal-Ewropa, l-Asja u l-Afrika; il-bini tal-fortifikazzjoni tal-belt; bini importanti li nsibu fiha bħal Hagia Sophia.	

(Total: 10 marki)